

Advies van 18 januari 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. M.J.A. Nijssen, advocaat te Leiden,

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven vanaf [jaar] lid van de Orde der Cisterciënsers en
voorts van [jaar] tot [jaar] pastoor te [plaats].

1. De procedure

1.1. Het klaagschrift met bijlagen is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 16 mei 2012. Op 28 augustus 2012 is een brief ontvangen van mr. Nijssen voornoemd. Op 21 september 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. drs. [naam], Hoofd Bureau Officialaat van het Aartsbisdom Utrecht. Bij e-mail van mr. Nijssen van 18 december 2012 is een nadere steunverklaring toegezonden.

1.2. De Klachtencommissie is gebleken dat ten onrechte het Bisdom Utrecht, en niet de Orde der Cisterciënsers, als kerkelijke gezagsdrager is aangemerkt. Door de griffier van de Klachtencommissie is dat op 17 en 18 december 2012 telefonisch met de abt van de Cisterciënsersabdij Mariënkroon te Nieuwkuijk, pater drs[naam] o. cist., besproken en voorts met mr. [naam] voornoemd. Aan pater [naam] is voorgesteld de zitting op 19 december 2012 doorgang te laten vinden in tegenwoordigheid van de vertegenwoordiger van het Bisdom en het advies aan pater [naam] uit te brengen indien de Orde als kerkelijke gezagsdrager zou worden aangemerkt. Pater [naam] heeft daarmee zonder voorbehoud of terughoudendheid ingestemd. Ook mr. [naam] heeft ingestemd met deze werkwijze. Aan de secretaresse van mr. Nijssen is het voorgaande in haar afwezigheid bericht.

1.3. Op 19 december 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen met haar echtgenoot de heer [naam]. Klaagster heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Nijssen voornoemd.

Namens het Bisdom is verschenen mr. [naam] voornoemd.

2. De klacht

2.1. Klaagster, destijds ongeveer tien jaar oud, was misdienaar in de [naam]kerk in [plaats]. De ouders van klaagster zaten in het bestuur van de kerk en daarom werd zij voor de functie van misdienaar gevraagd. Aangeklaagde was daar pastoor.

Het eerste misbruik vond plaats toen aangeklaagde en klaagster zich omkleedden en alles gereed maakten voor de mis. De andere misdienaar ging de klok luiden, zodat aangeklaagde en klaagster alleen waren in de sacristie. Aangeklaagde zei dat klaagster een mooie trui aan had, van een mooie zachte stof. Aangeklaagde wreef over de trui en raakte daarbij, over de kleding, de borsten van klaagster aan. De volgende keren dat zij de mis moest dienen, trok klaagster een oude trui aan. Aangeklaagde zei echter opnieuw dat hij haar trui zo mooi vond en betastte opnieuw over de trui de borsten van klaagster. Klaagster probeerde nadien zo vaak mogelijk de klok te luiden, zodat zij niet alleen bleef met aangeklaagde.

Toch vond nadien nog meerdere malen misbruik plaats, zij het op andere wijze. Aangeklaagde zei dan dat de toog van klaagster niet goed dicht zat. Terwijl aangeklaagde zogenaamd de knopen dichtdeed, wreef hij over de schaamstreek van klaagster en soms ook over haar borsten.

Het misbruik heeft in een periode van een aantal maanden een aantal keren plaatsgevonden.

Na enige tijd wilde klaagster van misdienen af en vertelde eerst haar moeder en later haar vader over het gebeurde. De ouders van klaagster hechtten echter geen geloof aan haar verhaal en stelden dat zij het alleen vertelde om van het misdienen af te komen. Als het waar was, moest het volgens de ouders van klaagster in het kerkbestuur besproken worden. Zij trokken het verhaal van klaagster duidelijk in twijfel. Voor klaagster was dit het meest kwetsende moment van haar leven. Het werd voor haar duidelijk dat voor haar ouders de kerk boven alles ging.

Uiteindelijk mocht klaagster van haar vader stoppen met het misdienen, maar hij leek haar dat kwalijk te nemen. Klaagster moest wel naar de missen, waar zij aangeklaagde zag en moest aanhoren hoe hij de kerkgangers vertelde hoe zij vroom moesten leven. Klaagster heeft in de kerk een aantal keren een hyperventilatieaanval gehad.

De vader van klaagster en aangeklaagde waren op dezelfde dag, [datum, maand], jarig. Aangeklaagde kwam dan bij de ouders van klaagster thuis. De ouders van klaagster wilden dat klaagster de deur dan voor aangeklaagde opendeed. Ook vertelde de moeder van klaagster vaak hoe mooi zij de missen van aangeklaagde vond. Dit was voor klaagster erg kwetsend.

2.2. Klaagster is bij de politie gaan werken. Zij werd in haar werk één keer met aangeklaagde geconfronteerd toen hij aangifte kwam doen van diefstal van vlaggen. Klaagster heeft die aangifte opgenomen. Zij wilde tegen aangeklaagde eigenlijk zeggen dat de diefstal van vlaggen niets voorstelde vergeleken met wat hij had gedaan, doch zij zag daarvan af.

Klaagster heeft ontdekt dat een nichtje van de heer [naam], een collega van haar, eveneens is misbruikt door aangeklaagde.

Door verschillende omstandigheden is klaagster in een burn-out geraakt. Zij kreeg psychologische hulp in de vorm van emdr-therapie. Daarin kwam naar voren dat het misbruik en daarbij de ontkenning door haar ouders daarvan het meest kwetsende moment in haar leven is geweest.

Inmiddels gaat het, door de therapie en omdat klaagster haar gevoelens tegen haar moeder (haar vader is overleden toen zij achttien jaar oud was) heeft uitgesproken, beter met klaagster. Zij heeft het gevoel dat zij het gebeurde grotendeels heeft verwerkt.

2.3. Klaagster wil erkenning van de gebeurtenissen en zij hoopt voorts dat haar klacht bijdraagt aan waarheidsvinding. Klaagster vindt het belangrijk dat men weet wat zich heeft afgespeeld en wellicht nog steeds afspeelt, zodat er actie kan worden ondernomen om het in de toekomst, voor zover mogelijk, te voorkomen. Klaagster weet dat er nog andere slachtoffers van aangeklaagde zijn, doch die durven daarmee niet naar buiten te treden.

Klaagster wil genoegdoening. Het is voor haar belangrijk dat – ook op financiële wijze – spijt wordt betuigd.

3. De reactie op de klacht

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Mr. [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor mogelijk seksueel misbruik, maar hij twijfelt niet aan de authenticiteit van het verhaal van klaagster.

4. De beoordeling

Kerkelijke gezagsdrager

4.1. Ten tijde van het door klaagster gestelde misbruik was aangeklaagde lid van de Orde van Cisterciënsers en voorts pastoor in [naam]. De Klachtencommissie is voor dergelijke gevallen tot het oordeel gekomen dat voor de beoordeling wie als kerkelijke gezagsdrager dient te worden aangemerkt, beslissend is dat de Orde wat betreft de algemene waarden en normen van het religieuze leven als vorenbedoelde gezagsdrager geldt. Het ‘niet plegen van misbruik’ is een zodanige algemene waarde/norm dat die moet worden aangemerkt als één van de algemene waarden en normen van het religieuze leven. Daarom geldt de Orde als kerkelijke gezagsdrager.

4.2. De Orde heeft, zoals hiervoor onder 1.2. uiteengezet, ermee ingestemd dat (mr [naam] van) het Bisdom Utrecht schriftelijk en ter zitting op de klacht heeft gereageerd alsmede dat die reactie als een reactie namens de Orde wordt aangemerkt. Gelet op voorgaande beoordeling wordt het advies uitgebracht aan (pater [naam] van) de Orde. Ook klaagster heeft daarmee ter zitting uitdrukkelijk ingestemd.

De beoordeling van de klacht

4.3. Van toepassing is de hiervoor genoemde Procedure. Volgens artikel 1.3. van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of

uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.4. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.5. Er zijn ongeveer dertig jaar verstreken sinds de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden.

Het gaat dan om het gedurende een aantal maanden een aantal keren betasten van de borsten en de schaamstreek van klaagster door aangeklaagde over de kleding heen.

4.6. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld. Daarnaast ondersteunt de verklaring van mevrouw [naam] de klacht. Zij verklaart dat aangeklaagde ook bij haar handtastelijk was. Aangeklaagde zei ook bij haar dat de toeg niet goed zat en raakte haar dan aan op een seksuele manier.

Voorts zijn verklaringen overgelegd van de heer [naam] (hierna: '[naam]') en mevrouw drs. [naam] (hierna: '[naam]'). [naam] verklaart dat een nichtje van hem is misbruikt door aangeklaagde en voorts dat hij in 1998 heeft gesproken met klaagster daarover en het aan klaagster overkomen misbruik.

[naam] is de behandelend psycholoog van klaagster. Zij heeft klaagster van [jaar] tot en met [jaar] behandeld. [naam] verklaart dat in de sessies het aan klaagster overkomen misbruik aan de orde is geweest.

4.7. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik ongeveer tien jaar oud. Aangeklaagde was voor haar een persoon die zij moest kunnen vertrouwen. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen.

4.8. Over het verzoek van klaagster om een financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door pater [naam] kan klaagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert pater G. [naam] o. cist. de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 18 januari 2013 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, prof. dr. H.B.M. van de Wiel en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door mr. M.J.C. van Leeuwen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden./

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de pater [naam] en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt pater [naam] binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft pater [naam] daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van pater [naam].